

วัสดุการเกษตรก่อนหรือหลังการเก็บเกี่ยวให้มีความเข้มงวดขึ้น ใช้มาตรการหรือกลไกทางเศรษฐศาสตร์หรือมาตรการทางสังคมผลักดันให้เกิดแนวทางรับซื้อสินค้าจากเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานทางการเกษตร การใช้มาตรการทางสังคมกับผู้กลบเผาป่า การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีการเผา กำหนดมาตรการทางกฎหมายโดยการออกระเบียบ กำหนดให้โรงงานน้ำตาลรับอ้อยไฟไหม้เข้าหีบได้ไม่เกินร้อยละ 0 - 5 ต่อวัน ภายในปี 2565 เพื่อให้อ้อยไฟไหม้หมดไปภายในปี 2565 ป้องกันไฟป่าและจัดการไฟป่าอย่างมีประสิทธิภาพ การเพิ่มประสิทธิภาพของท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อไม่ให้เกิดการกำจัดโดยการเผา ควบคุมเตาเผามูลฝอยติดเชื้อของสถานพยาบาลเพื่อไม่ให้เกิดการกำจัดโดยการเผาในที่โล่ง กำหนดแนวทางการจัดการปุ๋ยไนโตรเจน รวมถึงปรับปรุงการจัดการมูลสัตว์ในภาคปศุสัตว์

2.3 ควบคุมและลดมลพิษจากการก่อสร้างและผังเมือง

มาตรการระยะสั้น (พ.ศ. 2562 - 2564) ประกอบด้วย

กำหนดกฎระเบียบมาตรการและเกณฑ์ปฏิบัติที่ดีในการควบคุมฝุ่นละอองจากการก่อสร้างประเภทต่างๆ ส่งเสริมให้มีการจัดทำผังเมืองและการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ต้องคำนึงถึงปัจจัยที่จะมีผลต่อการระบายอากาศและการสะสมของมลพิษทางอากาศ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับผู้ที่ทำให้กรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัสดุก่อสร้างตกหล่น รั่วไหล ปลิว พุ้งกระจายลงบนถนน ส่งเสริมการก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองให้ได้ตามมาตรฐานสากล รวมถึงรณรงค์และสร้างแรงจูงใจให้องค์กรรัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนเข้าร่วมโครงการในลักษณะการดำเนินกิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน

มาตรการระยะยาว (พ.ศ. 2565 - 2567) ประกอบด้วย

บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับผู้ที่ทำให้กรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัสดุก่อสร้างตกหล่น รั่วไหล ปลิว พุ้งกระจายลงบนถนน ส่งเสริมการก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองให้ได้ตามมาตรฐานสากล รวมถึงรณรงค์และสร้างแรงจูงใจให้องค์กรรัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนเข้าร่วมโครงการในลักษณะการดำเนินกิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน

2.4 ควบคุมและลดมลพิษจากอุตสาหกรรม

มาตรการระยะสั้น (พ.ศ. 2562 - 2564) ประกอบด้วย

กำหนดมาตรฐานการระบายมลพิษทางอากาศในรูป Loading ในพื้นที่ที่มีปัญหาฝุ่นละอองโดยคำนึงถึงความสามารถหรือศักยภาพในการรองรับมลพิษทางอากาศของพื้นที่ ติดตั้งระบบตรวจสอบการระบายมลพิษทางอากาศแบบอัตโนมัติต่อเนื่องที่ปล่องของโรงงานอุตสาหกรรม จำพวก 3 เตาเผาเชื้อเพลิงและหม้อไอน้ำหรือแหล่งกำเนิดความร้อนที่มีขนาดตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด และรายงานผลผ่านระบบ on-line ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม การจัดทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ

มาตรการระยะยาว (พ.ศ. 2565 - 2567) ประกอบด้วย

ทบทวนและปรับปรุงมาตรฐานการระบายมลพิษทางอากาศจากโรงงานอุตสาหกรรมให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล ปรับปรุงการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพในภาคอุตสาหกรรม เพิ่มการใช้พลังงานหมุนเวียนและพลังงานทางเลือกในการผลิตไฟฟ้า

2.5 ควบคุมและลดมลพิษจากภาคครัวเรือน

มาตรการระยะสั้น (พ.ศ. 2562 - 2564) และมาตรการระยะยาว (พ.ศ. 2565 - 2567) โดยเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องในการสนับสนุนการใช้พลังงานสะอาดในครัวเรือน พัฒนาและส่งเสริมการใช้เตาหุงต้มและเตาปิ้งย่างปลอดมลพิษ พัฒนาและส่งเสริมการใช้เตาเผาอิฐและถ่านปลอดมลพิษ

ตารางที่ 2 แนวทางการดำเนินงานตามมาตรการที่ 2 ป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง (แหล่งกำเนิด)

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะเร่งด่วน/ ช่วงวิกฤต	ระยะสั้น (2562 - 2564)	ระยะยาว (2565 - 2567)	หน่วยงานรับผิดชอบ	
					หลัก	สนับสนุน
มาตรการที่ 2 ป้องกัน และลด การเกิดมลพิษ ที่ต้นทาง (แหล่งกำเนิด)	2.1 ควบคุมและลดมลพิษจากยานพาหนะ					
	2.1.1 ใช้มาตรการจูงใจเพื่อส่งเสริมให้มีการนำน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีกำมะถันไม่เกิน 10 ppm มาจำหน่าย/ก่อนกฎหมายมีผลบังคับใช้		✓		พ.น.	
	2.1.2 ปรับปรุงคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีกำมะถันไม่เกิน 10 ppm ให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2566 และบังคับใช้น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีกำมะถันไม่เกิน 10 ppm ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2567 เป็นต้นไป			✓	พ.น.	
	2.1.3 เพิ่มทางเลือกในการเดินทาง สัณจรให้ประชาชนที่สะดวกและปลอดภัย เช่น ทำทางจักรยาน ทางเดินเท้าที่สะดวกและปลอดภัย เป็นต้น		✓		ค.ด., จังหวัด, ท้องถิ่น	
	2.1.4 เร่งรัดให้มีการเชื่อมโยงโครงข่ายระบบคมนาคมขนส่งสาธารณะทั้งระบบหลักและระบบรองให้มีประสิทธิภาพ ปลอดมลพิษ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ		✓	✓	ค.ด.	

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะ เร่งด่วน/ ช่วงวิกฤต	ระยะสั้น (2562 - 2564)	ระยะยาว (2565 - 2567)	หน่วยงานรับผิดชอบ	
					หลัก	สนับสนุน
	2.1.5 ควบคุมการนำรถยนต์ใช้แล้ว ในต่างประเทศ (ใช้ส่วนตัว) เข้ามาในประเทศไทย โดยต้องเป็นไปตามมาตรฐาน การระบายมลพิษทางอากาศ สำหรับรถผลิตใหม่ที่ ประเทศไทยบังคับใช้อยู่ ณ เวลานั้นนำเข้า		✓		พณ.	
	2.1.6 ควบคุมการนำเข้า เครื่องยนต์เก่าใช้แล้ว (ทั้งรถและเรือ) ต้องเป็นไป ตามมาตรฐานการระบาย มลพิษทางอากาศสำหรับ รถผลิตใหม่ที่ประเทศไทย บังคับใช้อยู่ ณ เวลานั้นนำเข้า และต้องมีอายุไม่เกิน 5 ปี		✓		พณ.	
	2.1.7 ห้ามนำเข้ารถยนต์ใช้แล้ว ทุกประเภท			✓	พณ.	
	2.1.8 เพิ่มความเข้มงวดมาตรฐาน และวิธีการตรวจวัดการ ระบายมลพิษจากรถยนต์ ปรับลดอายุรถที่จะต้องเข้ารับ การตรวจสภาพรถประจำปี พัฒนาระบบการตรวจสภาพ รถยนต์ให้มีการเชื่อมโยง ข้อมูลผลการตรวจสภาพ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น		✓		คค.	
	2.1.9 ใช้มาตรการจูงใจเพื่อ สนับสนุนส่งเสริม การใช้รถยนต์ไฟฟ้า		✓		อก., พณ., คค.	

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะ เร่งด่วน/ ช่วงวิกฤต	ระยะสั้น (2562 - 2564)	ระยะยาว (2565 - 2567)	หน่วยงานรับผิดชอบ	
					หลัก	สนับสนุน
	2.1.10 ซื้อมทดแทนรถราชการเก่าด้วยรถยนต์ไฟฟ้า		✓	✓	หน่วยราชการ	
	2.1.11 การจัดการคมนาคมขนส่งด้าน Demand Side Management เพื่อเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงบริการของประชาชน ผู้ใช้บริการ		✓	✓	คค.	
	2.1.12 กำหนดพื้นที่และมาตรการในการจำกัดจำนวนรถเข้าในเขตใจกลางเมือง		✓		ตช.	
	2.1.13 ศึกษาความเหมาะสมในการจำกัดอายุการใช้งานรถยนต์ รวมถึงระบบการจัดการซากรถยนต์ที่หมดอายุการใช้งาน		✓		คค., ทส., อก.	
	2.1.14 บังคับใช้มาตรฐานการระบายมลพิษทางอากาศจากรถยนต์ใหม่ Euro 5 ภายในปี 2564 และ Euro 6 ภายในปี 2565		✓	✓	อก.	
	2.1.15 เปลี่ยนรถโดยสารประจำทางของ ขสมก. ทั้งหมด ให้เป็นรถที่มีมลพิษต่ำ (รถไฟฟ้า/NGV/มาตรฐาน Euro VI)			✓	คค., ขสมก.	
	2.1.16 ส่งเสริม/สนับสนุนการใช้รถยนต์ไฟฟ้า และการใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ			✓	หน่วยราชการ, เอกชน	ประชาชน
	2.1.17 ปรับปรุง/แก้ไข การเก็บภาษีประจำปีสำหรับรถยนต์ใช้งาน			✓	คค.	
	2.1.18 ควบคุมการระบายฝุ่นจากการขนถ่ายสินค้าที่ทำเรือ และจากเรือสู่เรือ			✓	คค.	ทส.

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะ เร่งด่วน/ ช่วงวิกฤต	ระยะสั้น (2562 - 2564)	ระยะยาว (2565 - 2567)	หน่วยงานรับผิดชอบ	
					หลัก	สนับสนุน
	2.1.19 พิจารณาการย้ายท่าเรือ คลองเตยออกจากพื้นที่ กรุงเทพมหานคร			✓	คค.	
	2.1.20 ควบคุมการระบายมลพิษ ทางอากาศจาก Non-road Engine เช่น เครื่องจักรกล (ดีเซล) ที่ใช้ในการก่อสร้าง/ การเกษตร อุปกรณ์ภาคพื้น ในสนามบิน รถไฟ เป็นต้น			✓	หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	
	2.2 ควบคุมและลดมลพิษจากการเผา ในที่โล่ง/ภาคการเกษตร					
	2.2.1 ส่งเสริมให้มีการจัดการ เศษวัสดุทางการเกษตร ประเภทต่างๆ โดยการ นำมาใช้ประโยชน์อย่างมี ประสิทธิภาพ เพื่อลดการเผา ในที่โล่งจากภาคการเกษตร		✓	✓	กษ.	
	2.2.2 ส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนการ ปลูกพืชหรือไม้ยืนต้นอื่น ทดแทนพืชเชิงเดี่ยว/ พืชที่มีการเผา		✓	✓	กษ.	
	2.2.2 ห้ามการเผาในชุมชน ริมหาด และเผาขยะโดยเด็ดขาด ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดปริมณฑล และจังหวัดอื่นๆ		✓	✓	มท., คค., กทม., จังหวัด, ท้องถิ่น	
	2.2.3 กำหนดมาตรการทางกฎหมาย โดยการออกระเบียบกำหนดให้ โรงงานน้ำตาลรับอ้อยไฟไหม้ เข้าหีบได้ไม่เกินร้อยละ 20 ต่อวัน ภายในปี 2564 และ ให้อ้อยไฟไหม้หมดไปภายใน ปี 2565		✓	✓	อก.	กษ., จังหวัด, ท้องถิ่น

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะ เร่งด่วน/ ช่วงวิกฤต	ระยะสั้น (2562 - 2564)	ระยะยาว (2565 - 2567)	หน่วยงานรับผิดชอบ	
					หลัก	สนับสนุน
	2.2.4 กำหนดพื้นที่ปลอดการเผาอ้อย เพื่อเป็นจังหวัดต้นแบบปลอดการเผาอ้อย ตัดอ้อยสด ร้อยละ 100 จำนวน 5 จังหวัด ในปี 2563		✓		อก.	กษ.
	2.2.5 ยกระดับการป้องกันไฟฟ้าและจัดการไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ		✓	✓	ทส., มท.	กท., จังหวัด, ท้องถิ่น
	2.2.6 การใช้มาตรการทางสังคมกับผู้ลักลอบเผาป่า		✓	✓	มท., ทส.	ตช.
	2.2.7 การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีการเผา		✓	✓	นร., มท.	ทส., กษ., คค.
	2.2.8 ให้มีการพิจารณาการพัฒนา ระบบหรือยกระดับโดยผนวกมิติด้านสิ่งแวดล้อมเข้าไปในกระบวนการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หรือ มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร สำหรับพืชเกษตรที่มักมีการเผาวัสดุการเกษตร ก่อนหรือหลังการเก็บเกี่ยว ให้ความเข้มงวดขึ้น ใช้มาตรการ/กลไกทางเศรษฐศาสตร์หรือมาตรการทางสังคมผลักดันให้เกิดแนวทางรับซื้อสินค้าจากเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานทางการเกษตรที่ดี			✓	กษ.	

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะ เร่งด่วน/ ช่วงวิกฤต	ระยะสั้น (2562 - 2564)	ระยะยาว (2565 - 2567)	หน่วยงานรับผิดชอบ	
					หลัก	สนับสนุน
	2.2.9 ปรับปรุงการจัดการ ปุ๋ยไนโตรเจน			✓	กษ.	
	2.2.10 ปรับปรุงการจัดการมูลสัตว์ ในภาคปศุสัตว์			✓	กษ.	
	2.2.11 การเพิ่มประสิทธิภาพของ ท้องถิ่นการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อไม่ให้เกิดการก่อกองขยะ โดยการเผาในที่โล่ง		✓	✓	มท., จังหวัด, ท้องถิ่น	ทส.
	2.2.12 ควบคุมเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ ของสถานพยาบาล		✓	✓	สธ.	
	2.3 ควบคุมและลดมลพิษจากการ ก่อสร้างและผังเมือง					
	2.3.1 กำหนดกฎระเบียบ มาตรการ และเกณฑ์ปฏิบัติที่ดีในการ ควบคุมฝุ่นละอองจากการ ก่อสร้างประเภทต่างๆ เช่น การก่อสร้างอาคาร การก่อสร้างถนนและทางพิเศษ การก่อสร้างรถไฟฟ้า		✓		จังหวัด, ท้องถิ่น	
	2.3.2 ส่งเสริมให้มีการจัดทำผังเมือง และการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง ต่างๆ ต้องคำนึงถึงปัจจัยที่ จะมีผลต่อการระบายอากาศ และการสะสมของมลพิษ ทางอากาศ		✓		มท., จังหวัด, ท้องถิ่น	
	2.3.3 บังคับใช้กฎหมายอย่าง เข้มงวดกับผู้ที่ทำให้การใดๆ ที่ทำให้กรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัสดุก่อสร้าง ตกหล่น รั่วไหล ปลิว ฟุ้งกระจายลงบนถนน		✓	✓	จังหวัด, ท้องถิ่น, ตช.	

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะ เร่งด่วน/ ช่วงวิกฤต	ระยะสั้น (2562 - 2564)	ระยะยาว (2565 - 2567)	หน่วยงานรับผิดชอบ	
					หลัก	สนับสนุน
	2.3.4 ส่งเสริมการก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		✓	✓	หน่วยงาน ภาครัฐ	
	2.3.5 เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองให้ได้ตามมาตรฐานสากล (9 ตรม./คน)		✓	✓	จังหวัด, ท้องถิ่น	
	2.3.6 รณรงค์และสร้างแรงจูงใจให้องค์กรรัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนเข้าร่วมโครงการในลักษณะการดำเนินกิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน		✓	✓	กทม., จังหวัด, มท.	ภาค เอกชน
	2.4 ควบคุมและลดมลพิษจากภาคอุตสาหกรรม					
	2.4.1 กำหนดมาตรฐานการระบายมลพิษทางอากาศในรูปแบบ Loading โดยคำนึงถึงความสามารถหรือศักยภาพในการรองรับมลพิษทางอากาศของพื้นที่		✓		ทส., เอก.	
	2.4.2 การติดตั้งระบบตรวจสอบการระบายมลพิษทางอากาศแบบอัตโนมัติต่อเนื่องที่ปล่องของโรงงานอุตสาหกรรม จำพวก 3 เตาเผา เชื้อเพลิงและหม้อไอน้ำที่มีขนาดตามที่กำหนด และรายงานผลผ่านระบบ on-line ไปยังกระทรวงอุตสาหกรรม		✓		เอก.	

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะ เร่งด่วน/ ช่วงวิกฤต	ระยะสั้น (2562 - 2564)	ระยะยาว (2565 - 2567)	หน่วยงานรับผิดชอบ	
					หลัก	สนับสนุน
	2.4.3 จัดทำทำเนียบการปลดปล่อย และเคลื่อนย้ายมลพิษ (Pollutant Release and Transfer Register)		✓		อก.	ทล.
	2.4.4 ทบทวนและปรับปรุงมาตรฐาน การระบายมลพิษทางอากาศ จากโรงงานอุตสาหกรรม ให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล			✓	ทล., อก.	
	2.4.5 ปรับปรุงการใช้พลังงาน อย่างมีประสิทธิภาพ ในภาคอุตสาหกรรม			✓	อก.	
	2.4.6 เพิ่มการใช้พลังงานหมุนเวียน และพลังงานทางเลือกในการ ผลิตไฟฟ้า			✓	พณ.	
	2.5 ควบคุมและลดมลพิษจาก ภาคครัวเรือน					
	2.5.1 สนับสนุนการใช้พลังงาน สะอาดในครัวเรือน		✓	✓	พณ.	
	2.5.2 พัฒนาและส่งเสริมการใช้ เตาหุงต้มและเตาปิ้งย่าง ปลอดมลพิษ		✓	✓	พณ.	ท้องถิ่น, อว.
	2.5.3 พัฒนาและส่งเสริมการใช้ เตาเผาอิฐและถ่านปลอดมลพิษ		✓	✓	พณ.	ท้องถิ่น, อว.

มาตรการที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการมลพิษ

เป็นการพัฒนาระบบ เครื่องมือ กลไกในการบริหารจัดการ รวมถึงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจและกำหนดแนวทางมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาในอนาคต ประกอบด้วย มาตรการระยะสั้นและระยะยาว

ผลผลิต	หน่วยงานหลัก
1) เครือข่ายการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ภายในปี 2567	กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2) มีเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจในการบริหารจัดการ <ul style="list-style-type: none"> - ระบบฐานข้อมูลด้านมลพิษ/สิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพ 1 ระบบ - ระบบคาดการณ์สถานการณ์ฝุ่นละออง 1 ระบบ - กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อลดมลพิษข้ามแดน 	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม

โดยมีแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาระบบ เครื่องมือ กลไกในการบริหารจัดการมลพิษ (รายละเอียดดังตารางที่ 3) ดังนี้

3.1 พัฒนาเครือข่ายการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศ

มาตรการระยะสั้น (พ.ศ. 2562 - 2564) และมาตรการระยะยาว (พ.ศ. 2565 - 2567) โดยเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องในการขยายเครือข่ายการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศและให้ท้องถิ่นติดตามตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่ของตนเอง พัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นในการดำเนินการติดตามการตรวจสอบคุณภาพอากาศเพื่อให้มีการเฝ้าระวังสถานการณ์ในพื้นที่

3.2 ทบทวน/ปรับปรุงกฎหมาย/มาตรฐาน/แนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับสถานการณ์

มาตรการระยะสั้น (พ.ศ. 2562 - 2564) ประกอบด้วย

การกำหนดค่ามาตรฐาน $PM_{2.5}$ ในบรรยากาศเฉลี่ยรายปีให้เป็นไปตามเป้าหมายระยะที่ 3 ขององค์การอนามัยโลก (WHO IT-3) การปรับปรุง พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 รวมทั้งศึกษาความเหมาะสมเรื่องกฎหมายอากาศสะอาด (Clean Air Act) รวมถึงการพิจารณาความเหมาะสมในการจัดระเบียบการเผาภาคการเกษตร

มาตรการระยะยาว (พ.ศ. 2565 - 2567) ประกอบด้วย

พิจารณากำหนดค่ามาตรฐาน $PM_{2.5}$ ในบรรยากาศเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ให้เป็นไปตามเป้าหมายระยะที่ 3 ขององค์การอนามัยโลก (WHO IT-3)

3.3 ส่งเสริมการวิจัย/พัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการติดตามตรวจสอบ การตรวจวิเคราะห์ และนวัตกรรมเพื่อลดมลพิษทางอากาศ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ด้านการจัดการคุณภาพอากาศ รวมถึงเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และถ่ายทอดองค์ความรู้

มาตรการระยะสั้น (พ.ศ. 2562 - 2564) ประกอบด้วย

ดำเนินโครงการนำร่องเพื่อทดสอบความเป็นไปได้ในการติดตั้งอุปกรณ์กรองฝุ่น (Diesel Particulate Filter, DPF) ในรถใช้งาน การจัดทำคู่มือการเรียนการสอนว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและข้อควรปฏิบัติในการร่วมกันลดโลกร้อนเพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดมลพิษทางอากาศ (รวมถึงสาเหตุ/การป้องกัน การเกิดฝุ่นละออง) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดองค์ความรู้ รวมทั้งสร้างเครือข่ายประชาสังคมเพื่อสร้างความตระหนัก และสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น เอกชน ประชาชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมสร้างความตระหนักและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนในการลดการปล่อยมลพิษจากกิจกรรมต่างๆ

มาตรการระยะยาว (พ.ศ. 2565 - 2567) ประกอบด้วย

ศึกษาความเหมาะสมในการใช้เครื่องมือการตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเซนเซอร์ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และถ่ายทอดองค์ความรู้ รวมทั้งสร้างเครือข่ายประชาสังคม เพื่อสร้างความตระหนักและสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น เอกชน ประชาชน

3.4 การแก้ไขปัญหามลพิษข้ามแดน

มาตรการระยะสั้น (พ.ศ. 2562 - 2564) ประกอบด้วย

การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามข้อตกลงเรื่องมลพิษหมอกควันข้ามแดน : ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามโรดแมปอาเซียนปลอดหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Transboundary Haze - Free Roadmap) และขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเชียงใหม่ 2017 เพื่อป้องกันมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ChiangRai 2017 Plan of Action for Transboundary Haze Pollution Control in the Mekong Sub-Region) การประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ โดยใช้กลไกในทุกระดับ ได้แก่ ระดับอาเซียน ระดับคณะกรรมการชายแดนภายใต้กระทรวงกลาโหม และระดับจังหวัดชายแดนคู่ขนานระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษข้ามแดนจากการขนส่ง

มาตรการระยะยาว (พ.ศ. 2565 - 2567) ประกอบด้วย

การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามข้อตกลงเรื่องมลพิษหมอกควันข้ามแดน : ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามโรดแมปอาเซียนปลอดหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Transboundary Haze - Free Roadmap) ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเชียงใหม่ 2017 เพื่อป้องกันมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ChiangRai 2017 Plan of Action for Transboundary Haze Pollution Control in the Mekong Sub-Region) การประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ โดยใช้กลไกในทุกระดับ ได้แก่ ระดับอาเซียน ระดับคณะกรรมการชายแดนภายใต้กระทรวงกลาโหม และระดับจังหวัดชายแดนคู่ขนานระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

3.5 จัดทำบัญชีการระบายมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิด

มาตรการระยะสั้น (พ.ศ. 2562 - 2564)

การจัดทำบัญชีการระบายมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิดเป็นระยะ ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนด/ปรับปรุงแนวทางและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกพิษ

3.6 พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบเฝ้าระวังที่เป็นหนึ่งเดียว

มาตรการระยะสั้น (พ.ศ. 2562 - 2564) และระยะยาว (พ.ศ. 2565 - 2567)

บูรณาการระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบทั้งแหล่งกำเนิด ปริมาณมลพิษในบรรยากาศ และผลกระทบต่อสุขภาพเพื่อการวางแผนการบริหารจัดการและสื่อสารแจ้งเตือน พัฒนาระบบ เฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศและการรายงานผล สร้างความเข้มแข็งของประชาชน ชุมชนในการดูแลป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ

3.7 พัฒนาระบบคาดการณ์สถานการณ์ฝุ่นละออง

มาตรการระยะสั้น (พ.ศ. 2562 - 2564) ประกอบด้วย

การพัฒนาระบบคาดการณ์สถานการณ์ฝุ่นละออง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการทบทวน/ปรับปรุงมาตรการและแนวทางการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกพิษในระยะต่อไป

ตารางที่ 3 แนวทางการดำเนินงานตามมาตรการที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการมลพิษ

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะเร่งด่วน/ ช่วงวิกฤต	ระยะสั้น (2562 - 2564)	ระยะยาว (2565 - 2567)	หน่วยงานรับผิดชอบ	
					หลัก	สนับสนุน
มาตรการที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการมลพิษ	3.1 พัฒนาเครือข่ายการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศ					
	3.1.1 ขยายเครือข่ายการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศให้ครอบคลุมทุกจังหวัดและสารมลพิษหลักและให้ท้องถิ่นติดตามตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่ของตนเอง		✓	✓	ทส., มท.	
	3.1.2 พัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นในการดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศในพื้นที่รับผิดชอบ		✓		ทส., มท.	

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะ เร่งด่วน/ ช่วงวิกฤต	ระยะสั้น (2562 - 2564)	ระยะยาว (2565 - 2567)	หน่วยงานรับผิดชอบ	
					หลัก	สนับสนุน
	3.2 ทบทวน/ปรับปรุงกฎหมาย/ มาตรฐาน/แนวทางปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์					
	3.2.1 ปรับค่ามาตรฐาน PM _{2.5} ในบรรยากาศเฉลี่ยรายปีให้ เป็นไปตามเป้าหมายระยะที่ 3 ขององค์การอนามัยโลก		✓		ทส.	
	3.2.2 พิจารณาความเหมาะสมใน การปรับค่ามาตรฐาน PM _{2.5} ในบรรยากาศเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ให้เป็นไปตามเป้าหมายระยะที่ 3 ขององค์การอนามัยโลก			✓	ทส.	
	3.2.3 ปรับปรุง พ.ร.บ. ส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการจัดการมลพิษทางอากาศ รวมทั้งศึกษาความเหมาะสม เรื่องกฎหมายอากาศสะอาด (Clean Air Act)		✓		ทส.	
	3.2.4 พิจารณาความเหมาะสมใน การจัดระเบียบการเผา ภาคการเกษตร		✓		กษ., ท้องถิ่น	
	3.3 ส่งเสริมการวิจัย/พัฒนาองค์ความรู้ ด้านเทคโนโลยีการติดตามตรวจสอบ การตรวจวิเคราะห์ และนวัตกรรม เพื่อลดมลพิษทางอากาศเพื่อนำไป ประยุกต์ใช้ด้านการจัดการคุณภาพ อากาศ รวมถึงเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และถ่ายทอดองค์ความรู้					
	3.3.1 พิจารณาความเหมาะสม ในการตรวจวัดคุณภาพอากาศ โดยใช้เครื่องมือตรวจวัดแบบ เซนเซอร์			✓	อว., ทส.	
	3.3.2 ดำเนินโครงการนำร่องเพื่อ ทดสอบความเป็นไปได้ในการ ติดตั้งอุปกรณ์กรองฝุ่น (Diesel Particulate Filter, DPF) ในรถใช้งาน		✓		อว.	ทส., อก.

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะ เร่งด่วน/ ช่วงวิกฤต	ระยะสั้น (2562 - 2564)	ระยะยาว (2565 - 2567)	หน่วยงานรับผิดชอบ	
					หลัก	สนับสนุน
	3.3.3 วิจัย/พัฒนานวัตกรรม นวัตกรรมในเรื่องข้อมูล ผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษ ทางอากาศ วิธีการเฝ้าระวัง ผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษ ทางอากาศอย่างง่ายสำหรับ ประชาชน เกณฑ์พิจารณา ประกาศควบคุมการทำกิจกรรม นอกบ้าน หรือทำกิจกรรมของ สถานศึกษา นวัตกรรมในการ ป้องกันตนเองจากมลพิษทาง อากาศ ข้อมูลเศรษฐศาสตร์ด้าน สุขภาพจากมลพิษทางอากาศ		✓		สธ.วช./ วท./ทส./ สกสว.	สถาบัน การศึกษา/ อาชีวศึกษา
	3.3.4 จัดทำคู่มือการเรียนการสอน ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศและข้อควรปฏิบัติ ในการร่วมกันลดโลกร้อนเพื่อ สร้างความตระหนักและการมี ส่วนร่วมในการลดการระบาย มลพิษทางอากาศจากแหล่ง กำเนิด และการป้องกันสุขภาพ		✓		ศธ.	ทส./สธ.
	3.3.5 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และ ถ่ายทอดองค์ความรู้ รวมทั้ง สร้างเครือข่ายประชาสังคม เพื่อสร้างความตระหนักรู้และ สร้างความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น เอกชน ประชาชน เช่น ข้อมูล เกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่าง สภาพอุตุนิยมวิทยากับมลพิษ ผลการศึกษาวิจัย เป็นต้น		✓	✓	ทส., นร., สธ.,	ศธ., สถาบัน การศึกษา, สกสว., วช.

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะ เร่งด่วน/ ช่วงวิกฤต	ระยะสั้น (2562 - 2564)	ระยะยาว (2565 - 2567)	หน่วยงานรับผิดชอบ	
					หลัก	สนับสนุน
	3.3.6 ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สร้างความตระหนัก และ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชน ในการลดการปล่อยมลพิษ จากกิจกรรมต่างๆ		✓		ทส., คค., มท., อก., สธ., นร.	หน่วยงาน ภาครัฐ
	3.4 การแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน					
	3.4.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตามข้อตกลงระหว่างประเทศ เรื่องมลพิษหมอกควันข้ามแดน - ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตามโรดแมปอาเซียนปลอด หมอกควันข้ามแดน (ASEAN Transboundary Haze - Free Roadmap) - ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการเชิงราย 2017 เพื่อป้องกันมลพิษจาก หมอกควันข้ามแดน - ประสานความร่วมมือระหว่าง ประเทศเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาหมอกควันข้ามแดน โดยใช้กลไกในทุกระดับ ได้แก่ ระดับอาเซียน ระดับคณะกรรมการชายแดน ภายใต้กระทรวงกลาโหม และระดับจังหวัดชายแดน คู่ขนานระหว่างประเทศไทย กับประเทศเพื่อนบ้าน		✓	✓	ทส., กท., มท.	กต.

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน	ระยะ เร่งด่วน/ ช่วงวิกฤต	ระยะสั้น (2562 - 2564)	ระยะยาว (2565 - 2567)	หน่วยงานรับผิดชอบ	
					หลัก	สนับสนุน
	3.4.2 การป้องกันมลพิษข้ามแดน จากการขนส่ง - การจัดการมลพิษทางอากาศ และของเสียจากรถยนต์ เช่น การพิจารณาปรับปรุง มาตรฐานรถยนต์และน้ำมัน ในภูมิภาคอาเซียนให้มีระดับ ใกล้เคียงกัน		✓		ทส.	คค., กต.
	3.5 จัดทำบัญชีการระบายมลพิษทาง อากาศจากแหล่งกำเนิดเป็นระยะๆ		✓		ทส.	อก., จังหวัด, ท้องถิ่น
	3.6 พัฒนาระบบฐานข้อมูลเฝ้าระวัง ที่เป็นหนึ่งเดียว					
	3.6.1 บูรณาการระบบข้อมูล สารสนเทศอย่างเป็นระบบ ทั้งแหล่งกำเนิด ปริมาณมลพิษ ในบรรยากาศ และผลกระทบ ต่อสุขภาพ เพื่อการวางแผน การบริหารจัดการและสื่อสาร แจ้งเตือน		✓	✓	ทส./ดศ.	ทุก หน่วยงาน
	3.6.2 พัฒนาระบบเฝ้าระวังผลกระทบ ต่อสุขภาพที่เกิดจากมลพิษ ทางอากาศและการรายงานผล		✓	✓	สธ.	รพ.เอกชน/ มหา วิทยาลัย/ กท./กทม.
	3.6.3 สร้างความเข้มแข็งของ ประชาชน ชุมชน ในการดูแล ป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ		✓	✓	พม./สธ.	ทส./มท./ นร.
	3.7 พัฒนาระบบคาดการณ์สถานการณ์ ฝุ่นละออง		✓		ทส.,	อว., ดศ.

บันทึก

แนวทางการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล

แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้อาศัยมติคณะรัฐมนตรีเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมโดยเร็ว โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำมาตรการและแนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการฉบับนี้ไปปฏิบัติ

3.1 กลไกและแนวทางการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง

1. กลไกในการขับเคลื่อนมาตรการที่ 1

ใช้กลไกของระบบศูนย์สั่งการแบบเบ็ดเสร็จ (Single Command) ภายใต้ พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 โดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ ในการเข้าควบคุมสถานการณ์ อำนาจการสั่งการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงาน ส่วนราชการต่างๆ เพื่อให้สถานการณ์กลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

2. กลไกในการขับเคลื่อนมาตรการที่ 2

ให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ตามกฎหมายออกกฎระเบียบ/แนวทาง/ข้อบังคับในการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง

3. กลไกในการขับเคลื่อนมาตรการที่ 3

ใช้กลไกคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นกลไกหลักร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อให้การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

3.2 การติดตามประเมินผล

ตามที่คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2562 มีมติให้การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นกลไกหลักร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติดังกล่าวให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ดังนั้น กระบวนการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติฯ ติดตาม และประเมินผล มีดังนี้

1. ใช้กลไกคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติขับเคลื่อนให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติฯ การติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติฯ
3. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวบรวมผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปีละ 2 ครั้ง และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

อักษรย่อและรายชื่อหน่วยงาน

อักษรย่อ	ชื่อหน่วยงาน
มท.	กระทรวงมหาดไทย
ทส.	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กษ.	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สธ.	กระทรวงสาธารณสุข
พณ.	กระทรวงพลังงาน
คค.	กระทรวงคมนาคม
พณ.	กระทรวงพาณิชย์
กค.	กระทรวงการคลัง
อก.	กระทรวงอุตสาหกรรม
อว.	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ปรับเปลี่ยนจากเดิม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี)
ศธ.	กระทรวงศึกษาธิการ
นร.	สำนักนายกรัฐมนตรี
กต.	กระทรวงการต่างประเทศ
ดศ.	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
กท.	กระทรวงกลาโหม
ตช.	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
กทม.	กรุงเทพมหานคร
ขสมก.	องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ
ผล.	กรมฝนหลวงและการบินเกษตร
สกสว.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
วช.	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
กพ.	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
พม.	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์